

тентності, що поступово ускаданюються від базових загальних компетентностей у здійсненні роботи під прямим наглядом у структурованому контексті на перших рівнях, до знань в найбільш передових галузях роботи або навчання, найбільш передових і спеціалізованих умінь та компетентності у демонстрації ставого авторитету, інновацій, професійної інтеграції на восьмому. Рівні 5 – 8 ЄРК використовуються для опису результатів навчання всіх циклів вищої освіти: короткого, що проходить у рамках першого циклу, першого (бакалавріат), другого (магістратура) та третього (докторантура) [4, с. 18 – 20].

Притримуючись згаданого вище компетентнісного підходу, розглянемо у загальному вигляді розроблену нами структуру професіоналізму викладача іноземних мов технічного ВНЗ, яка відбиває його фахові компетенції і під якою ми розуміємо описову характеристику, що містить систему знань, умінь, якостей, адекватних структурі та змісту професійної діяльності відповідної групи викладачів, а також можливість для їхнього самовдосконалення [5, с. 62–69].

1. *Професіоналізм знань*, який охоплює наступні складові.

1. Блок фізіологічних знань: 1) іноземної мови як спеціальності; 2) української мови як державної або посередника та інших мов (Аргенто іноземної, російської, польської тощо) як посередників.

II. Блок методичних знань, що формує загальну методику викладання іноземних мов і методику викладання іноземної мові студентам технічних спеціальностей ВНЗ.

III. Блок педагогічних знань про 1) загальні цілі, закономірності, принципи, технології навчання і виховання; 2) особливості організації навчально-виховного процесу у технічному ВНЗ.

IV. Блок психологічних знань 1) про загальні закономірності розвитку людини і психіки та психічних процесів; 2) особливостей студентів як вікової та соціальної групи; 3) особистісних характеристик конкретних студентів, з якими працює викладач; 4) особливостей сприймання студентами різних технічних спеціальностей ВНЗ іноземної мови

як навчального предмета; 5) техніку та прийомів психологічного впливу на студентів з профільним мисленням. Адаптація в них позитивної навчальної мотивації, стійкого інтересу до іноземної мови, регуляції відносин на занятті.

V. Блок загальноосвітніх знань: 1) світової та вітчизняної історії, філософії, культурі, економіки, політології, ідеології, у тому числі світової; 2) етики, у тому числі педагогічної; 3) загальної та вікової фізіології та гігієни; 4) основ точних наук (фізики, математики, інформатики та ін.), значень основних термінів цих наук, які зустрічаються в процесі вивчення студентами фахових текстів тощо; 5) про нові досягнення у науці і техніці, в тому числі про можливість використання педагогом аудіо-, відео- та комп'ютерної техніки у навчально-виховному процесі; 6) основних джерел іншомовної технічної інформативної з метою отримання актуального навчального матеріалу.

VI. Блок рефлексивних знань, який включає 1) загальні цілі і вимоги, які суспільство та держава висувують перед викладачем, у тому числі перед викладачем технічного ВНЗ; 2) мету своєї фахової діяльності, оптимальні шляхи її досягнення; 3) знання про наявний рівень професіоналізму та про продуктивні технології його підвищення, способи і прийоми самовдосконалення; 4) технічної професійної наукової дослідження з метою фахової само- та діагностики.

2. *Професіоналізм педагогічного стилювання*, що охоплює подані нижче групи умінь.

I. Перцептивні вміння 1) пов'язані з організацією уваги і розвитком її властивостей: загальної спостережливості, гнучкості, стійкості, широти, вибіркової; 2) соціальної перцепції, тобто здатності "читати по обличчю", помічати та інтерпретувати у поведінці студентів те, що сигналізує про їхній стан, настрій, Адаптація до взаємодії з викладачем.

II. Соціально-комунікативні вміння 1) контакту з аудиторією; 2) планувати спілкування; 3) реалізації плану спілкування, який включає інтуїтивно обумовлене дотримання стилю спілкування, свідоме та цілеспрямоване використання парадигм віслючливих, мімічних та інших невербаль-

них засобів, уміння фонетич, повне та диференційоване володіння необхідними мовними засобами.

III. Соціально-психологічні вміння 1) подаючи, тобто здатність викладача створювати і підтримувати в очах студентів свій імідж, який найбільш сприятливий з точки зору ефективності його впливу; 2) організаційні, які включають цілі мови, вміння організувати роботу аудиторії, заучати студентів до спілкування.

IV. Володіння формами педагогічного впливу, які полягають в уміннях педагога розв'язувати завдання розкриття особистісного потенціалу студентів, створити сприятливі умови для подолання останніми труднощів у процесі вивчення предмета.

3. *Самовдосконалення*, яке включає як сутю фаховий, так і загальноосвітній аспект розвитку особистості викладача, відповідно до блоків фахових знань і умінь, і містить наступні складові.

I. Усвідомлення необхідності постійного фахового розвитку.

II. Практичні дії педагога, які мають на меті досягнення більш високого професійного рівня.

Ассідажуючи становлення викладача іноземних мов як професіонала, що є процесом, який має місце після закінчення середньої загальноосвітньої школи, ми виділили у ньому наступні етапи.

1. Початкового професійного становлення фахівця. Він припадає на період навчання останнього у ВНЗ, є реалізацією професійного самовизначення особистості і результатом профорієнтації. Підготовка фахівця у ВНЗ відбувається, відповідно до державного стандарту вищої освіти, галузевих стандартів вищої освіти та стандартів вищої освіти ВНЗ, з метою формування його професійної готовності і характеризується засвоєнням базових фахових знань і формуванням відповідних умінь і навичок як основи для подальшого вдосконалення та розвитку у конкретних умовах. Продакт цього етапу – дипломований магістр, фахівець-початківець із сформованими базовими компетенціями, готовий розпочати професійну діяльність в умовах технічного ВНЗ.

2. Професійної адаптації як пристосування до конкретних умов діяльності: у галузі і на робочому місці, що має місце по завершенні навчання фахівця у ВНЗ або при зміні виду діяльності, місця роботи і т. под. Згідно з нашими попередніми ґрунтовними науковими дослідженнями професійної адаптації викладача іноземних мов до роботи у технічному ВНЗ, професійну адаптацію було визначено як складний процес пристосування педагога у початковий період роботи до особливостей місця роботи та організації праці, в результаті якого відбувається повне оволодіння молодим викладачем специфіко фахової діяльності в умовах технічного ВНЗ, що включає систематизацію набутих раніше та засвоєння нових знань і умінь, необхідних для її успішного виконання, формування професійно важливих особистісних якостей, залтя з педагогічним колективом [5, с. 172]. Продакт даного етапу професійної самореалізації – фахівець, готовий до свідомого самовдосконалення та розвитку базових фахових компетенцій.

3. Безпосередньої самореалізації фахівця в подальшій трудовій діяльності, що триває до виходу на пенсію і нерозривно пов'язаний з прагненням самої людини до систематичного, регулярного набуття, оновлення і поповнення відповідних знань, умінь, навичок, у яких відчувається потреба через зміни дійсності або її сприйняття і усвідомлення.

Співставивши подані вище етапи фахової самореалізації зі структурою системи освіти, бачимо, що професійна підготовка викладача іноземних мов технічного ВНЗ є результатом заобуття, насамперед, вищої освіти відповідно до державного стандарту вищої освіти, галузевих стандартів вищої освіти та стандартів вищої освіти ВНЗ, яка забезпечує його фундаментавну наукову та практичну підготовку, рівень якої фіксується через надання відповідної кваліфікації у даному випадку – магістра, що є реальною сучасних галузевих стандартів підготовки викладачів на основі єдності та узгодженості змісту Дисциплін, чим забезпечується досягнення оптимального результату у підготовці фахівців. Як відзначено в Національній доктрині розви-